

ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ РАДОВИ

*Раша ДИМИТРИЈЕВИЋ**

Криминалистичко-полицијска академија, Београд

мр *Ивана РАДОВАНОВИЋ*

Криминалистичко-полицијска академија, Београд

доц. др *Даг КОЛАРЕВИЋ*

Криминалистичко-полицијска академија, Београд

проф. др *Бобан МИЛОЈКОВИЋ*

Криминалистичко-полицијска академија, Београд

UDK – 379.83 “322“ (: 379.8.033 – 057.87

Оригинални научни рад

Примљено: 7.12.2011.

Стање и могућност унапређења ваннаставних активности студената Криминалистичко-полицијске академије на теренској обуци у летњим условима¹

Апстракт: Студенти Криминалистичко-полицијске академије (КПА) из Београда, реализују студијским програмима предвиђене садржаје на теренској обуци (ТО). Садржај ТО су и ваннаставне активности (ВНА). Смањени број дана предвиђених за реализацију обуке (садашњих 10 у односу на 21 дан до 2007. године) условио је мање слободног времена за ВНА. Циљ истраживања је анализа досадашњег стања и стицање увида у ставове студената о квалитету ВНА током ТО у школској 2010/11. години и дефинисање предлога за њихово даље унапређивање. С тим у вези, спроведена је анкета на узорку од 49 студената. Мишљења студената исказана су кроз фреквенције и проценте. Резултати анкете показују да 67,3% има мишљење да слободно време за бављење спортско-рекреативним активностима није било на нивоу потреба студената; 53,6% сматра да квалитет и садржај понуђених ВНА није био на задовољавајућем нивоу; приближно две трећине студената (68,87%) је заинтересовано за бављење спортско-рекреативним садржајима, док је проценат заинтересованих за активности у вези са културом и туризмом 31,13%, што је у складу са начином коришћења слободног времена студената током живота и рада на КПА. На основу резултата истраживања може се закључити да постоји висок степен

* rasa_flok@yahoo.com

¹ Рад је део Пројекта *Ефекти примењене физичке активности на локомоторни, метаболички, психо-социјални и васпитни статус популације Републике Србије*, под бројем Ш47015, а као део потпројекта *Ефекти примењене физичке активности на локомоторни, метаболички, психо-социјални и васпитни статус популације полиције Републике Србије*, који се финансира од стране Министарства просвете и науке Републике Србије – Циклус научних пројеката 2011-2014.

мотивисаности за бављење ВНА, као и потреба за квалитетно осмишљеним и спроведеним садржајима којима би испунили слободно време. Резултати указују да ваннаставни садржај нису у потпуности испунили захтеве и потребе студената. На крају рада дати су могући предлози за унапређење постојећег садржаја ТО везаних за ВНА, чија реализација би била у складу са, како методичко-дидактичким, тако и професионалним захтевима будућих старешина у полицији.

Кључне речи: *теренска обука, студенти Криминалистичко-полицијске академије, ваннаставне активности, слободно време.*

Увод

Криминалистичко-полицијска академија основана је одлуком Владе Србије, на основу Закона о високом образовању. КПА је високошколска образовна установа која представља правног наследника некадашње Више школе унутрашњих послова (ВШУП) и Полицијске академије (ПА) из Београда. Организационо, Криминалистичко-полицијска академија припада образовном систему Републике Србије, дакле министарству надлежном за просвету, имајући у виду да је њен оснивач Република Србија и да је за послове просвете образовано одговарајуће министарство, с тим да има изражене функционалне везе са Министарством унутрашњих послова, односно министарством надлежним за науку (Милошевић, Субошић, 2010; Milošević et al., 2010).

Знатан део студијског програма Криминалистичко-полицијске академије односи се на посебне облике наставе који су усмерени на усвајање професионалних вештина неопходних за радни профил полицијских службеника. Те вештине заправо представљају најпримењенији део практичних знања будућих полицијских службеника који се школују на Криминалистичко-полицијској академији.

Студијским програмом основних студија Криминалистичко-полицијске академије, као саставни део образовног процеса, предвиђена је обавезна стручна теренска обука у летњим условима. Теренска обука представља један од сегмената практичног обучавања студената Криминалистичко-полицијске академије за обављање послова и задатака из домена Министарства унутрашњих послова Републике Србије (МУП РС). Циљ теренске обуке је оспособљавање студената за практичну примену теоријски стечених знања планираних Наставним планом и програмом (Милојевић, 2010).

Осим обавезних наставних садржаја, који су неоспорно најбитнији сегмент теренске обуке, у слободно време студената организоване су необавезне ваннаставне активности (Милојевић et al., 2011).

Слободно време младих и фактори који делују у оквиру овог времена често су били тема интересовања истраживача, стручњака и практи-

чара који се баве младим људима, њиховим образовањем и васпитањем, али и поремећајима понашања младих и превенцијом ових поремећаја. У стручној литератури тешко је наћи истраживање које се бави поремећајима понашања а да као један од важних ризичних, односно протективних разлога за њихово настајање не посматра слободно време и факторе чији утицај се испољава у овом сегменту времена. Слободно време се дефинише и као време у ком појединац нити ради, нити се школује, већ се одмара и забавља, при чему сам бира активности које га радују, опуштају и испуњавају (Kuhar, 2007).

Из значаја организованог, осмишљеног, сврсисходног и креативног коришћења слободног времена младих, недвосмислено произлази и значај ваннаставних активности. Оне представљају институционализовани вид коришћења слободног времена и начин рада са студентима кроз обавезне и факултативне облике и садржаје спортског, културног, едукативног и забавног карактера. Ваннаставне активности студената чине најкреативнији део планираних, обавезних и факултативних активности у периоду студирања, у чијем планирању и реализацији примарну улогу треба да имају сами студенти, њихове жеље, интересовања и потребе. Реализација програма ваннаставних активности има за циљ да студентима надомести недостајуће наставне садржаје који нису обухваћени редовним наставним планом и програмом, а значајни су за њихово оспособљавање за квалитетно, ефикасно и законито обављање послова и радних задатака у области унутрашњих послова, али су истовремено намењени и што потпунијем индивидуалном и социјалном развоју ученика или студената и задовољењу њихових постојећих и развоју нових интересовања (Ђерманов, 2003).

За квалитетно обављање полицијских послова потребно је имати добар здравствени статус, психолошке особине, професионална знања и адекватне моторичке способности (Милојковић et al., 2004). Коларевић, Миловановић и Момировић (2004) су управо на студентима у полицијском школству показали да су биолошке карактеристике које се односе на здравље и отпорност организма, и психолошке особине (зрелост личности, отпорност на стрес) у значајној мери повезане. Адекватне моторичке способности се издвајају као један од основних предуслова за успешно решавање свакодневних професионалних обавеза радника Министарства унутрашњих послова, нарочито у ситуацијама примене овлашћења или у критичним ситуацијама пружања помоћи угроженима у природним катастрофама или елементарним непогодама. Мишићна снага, специфична спретност и општа аеробна издржљивост се издвајају као доминантне моторичке способности у раду полицијских службеника (Anderson et al., 2001).

У условима повећаног обима физичке активности којима су студенти изложени током реализације наставних садржаја теренске обуке (Јутарње

вежбање; дуготрајна пешачења са оптерећењем у виду опреме – пушка, шлем, борбени ранац, рап са оквирима за муницију, заштитна маска за АБХО; кретање по брдско-планинском терену ван уређених пешачких стаза; употреба ватреног оружја; извођење тактичке и стројеве обуке...) неизбежно долази до замора, тј. нарушавања функционалне равнотеже у телу (хомеостазе) са биолошко-метаболичког аспекта. Код високих стања замора – премора може доћи чак и до нарушавања психо-социјалног аспекта појединца или нарушених односа унутар група (Dias et al., 2010). Овакав замор је комплексног карактера и може бити појачан психолошким и социјалним разлозима (Копривица, 2002). Замор је природна реакција организма којом се он брани од превеликог оптерећења која прелазе границе његових адаптационих могућности. Да би се организам опоравио и поново био способан за адекватно и рационално извршавање радних задатака, неопходно је обезбедити време за довољно дуг и квалитетан одмор. Одмор је детерминисан периодом времена у току кога се одвија процес биолошко-метаболичке и/или психо-социјалне ресинтезе – обнављања свих функција организма након замора насталог у процесу вежбања или рада. Карактер одмора претпоставља могућност примене пасивног или активног одмарања. Под пасивним одмором подразумева се минимални интензитет и обим активности (до потпуног мировања). Активан одмор односи се на примену различитих активности умереног интензитета, усмерених на подстицање процеса опоравка након вежби или рада великог и средњег интензитета. Активним одмарањем подстичу се вегетативне функције организма да, продуженим радом умереног интензитета, допринесу одржавању високог нивоа мобилности битних функција организма, а тиме и ефикасности процеса опоравка (Кукољ, 1996). Улога ваннаставних активности је да се студентима на теренској обуци управо омогући активан одмор како би што боље одговорили захтевима који се пред њих постављају и како би се спречиле повреде и друге врсте несрећа на раду. Претходно истраживање (Милојевић, Субошић, 2010) је потврдило позитиван утицај ваннаставних активности на свеукупно прилагођавање студената на полицијске услове живота и рада.

Имајући у виду наведено, ваннаставне активности на теренској обуци студената Криминалистичко-полицијске академије у школској 2010/2011. години изведене су према Плану ваннаставних активности који је израђен у току припреме за теренску обуку. Током обуке, полазећи од факултативног карактера, ваннаставне активности су имале за циљ да допринесу садржајнијем друштвеном животу и хуманом амбијенту, подстицајним за остваривање циљева и задатака обуке, као и односа који су примерени високим стандардима међуљудског понашања и професије. С обзиром на распоред наставе, ваннаставне активности су се одвијале у поподневним (пауза после ручка – од 13,00 до 15,30 часова) и вечерњим сатима до повечерја (Милојевић et al., 2011). Имајући у виду да је

локација за обуку издвојена од урбане средине, као и могућности за забаву, полазницима обуке и осталим учесницима су понуђене спортске и забавне активности у складу са исказаним интересовањима и расположивим слободним временом. Садржаји ваннаставних активности реализовани у континуитету су: спортске активности по избору (фудбал, кошарка, стони тенис, теретана) и рад студентског радија по утврђеном програму. У раду разгласне станице учествовала су и два студента по посебном одобрењу руководиоца обуке који су у великој мери допринели успешности реализације рада разгласне станице.

С тим у вези спроведено је и истраживање које је имало за циљ сагледавање постојећег стања ВНА у до сада изведеним теренским обукама, затим стицање увида у мишљење студената о квалитету ваннаставних садржаја током ТО у школској 2010/11. години, као и дефинисање предлога за њихово даље унапређивање.

Добијени резултати, који се односе на мишљење студената о ваннаставним активностима, могу валидно послужити у генералном поступку евалуације, односно самоевалуације квалитета едукације на Криминалистичко-полицијској академији, и утицати у функцији позитивног приступа на редизајнирање наставних планова и програма за наредне генерације (Вучковић, Допсај 2009; Вучковић, Допсај, 2010; Милојевић et al., 2010; Милошевић, Субошић, 2010), као и на унапређење, тј. подизање нивоа квалитета садржаја слободног времена студената за време боравка на теренској обуци.

Ваннаставне активности у високом полицијском школству

У школској 2010/11. години организована је теренска обука за студенте III године академских студија у Наставном центру МУП РС „Митрово Поље“, на Гочу. Предвиђени план и програм теренске обуке је реализован у трајању од 10 радних дана. Обим и циљеви садржаја теренске обуке увелико су смањени у односу на обуке које су се реализовале са студентима Полицијске академије и Више школе унутрашњих послова, како по броју и структури тактичких тема, тако и по броју и структури гађања, односно са значајном разликом у броју дана предвиђених за реализацију: садашњих 10 дана у односу на 21 дан до школске 2006/2007. године.

Ваннаставне активности током теренске обуке одвијале су се у слободно време студената, односно у поподневним и вечерњим сатима након завршетка наставних обавеза. У табели 1 приказана је квантификација слободног времена за бављење ваннаставним активностима у сатима (h) који су студентима различитих високошколских установа били на располагању – 91 h (ПА и ВШУП) наспрам 20 h (КПА).

Табела 1 – Квантификација времена за ВНА у сатима (h)

	ПА	ВШУП	КПА
Укупан број дана за реализацију ТО	21	21	10
Број радних дана	19	19	10
Број дана без наставних активности (дани за ВНА)	2	2	0
Просечан број сати (h) за ВНА током дана	3	3	2
Укупно сати (h) за ВНА током ТО	91	91	20

Наиме, ако су у току дана студенти у активни 17 сати (без времена за ноћни одмор), током обуке од 21 дана студенти су у активни 357 сати. Ако дневно имају 3 сата за ваннаставне активности, плус два дана која су предвиђена за ваннаставне активности (34 сата), то износи 91. С друге стране, током обуке од 10 дана студенти су у активни 170 сати и при томе имају 2 сата дневно за ваннаставне активности, што износи 20 сати. Ако се ови бројеви ставе у пропорцију, добије се следеће: 357 сати према 91 сат током обуке од 21 дан, што износи 3,93; насупрот томе, 170 сати према 20 сати током обуке од 10 дана, што износи 8,5. Дакле, 3,93 (обука од 21 дан) је много више од 8,5 (обука од 10 дана) па, према томе, током обуке од 10 дана, пропорционално гледајући, студенти имају више од два (2,16) пута мање времена за ваннаставне активности него током обуке од 21 дан.

Ваннаставне активности се по свом карактеру могу класификовати као: 1. активности спортско-рекреативног типа; 2. активности везане за садржаје из културе, и 3. активности из домена туризма. У табели 2 представљени су садржаји ваннаставних активности који су реализовани на теренским обукама у летњим условима на различитим високошколским установама.

Табела 2 – Садржај ВНА на ТО у различитим високошколским установама

	ПА	ВШУП	КПА
Спортске активности по избору: фудбал, кошарка, одбојка, стони тенис	X	X	X
Спортски дан: такмичења између водова у фудбалу, кошарци, одбојци, стоном тенису, Свебору	X	X	
Спортски сусрети са екипама из локалне заједнице	X		
Школа пливања		X	
Рафтинг реком Ибар		X	
Студентски радио	X	X	X
Студентски биоскоп	X	X	
Посете културно-историјским знаменитостима: манастири Студеница и Жича	X	X	
Факултативни излети: Брус, Врњачка Бања	X	X	
Драмске вечери, гостовања локалних КУД-ова и позоришта	X	X	
Завршно забавно вече	X	X	X

Све активности организоване су на добровољној основи, односно студенти су самостално, у зависности од својих потреба и интересовања, узимали учешће у активностима које су им биле на располагању.

Метод истраживања

Истраживање је спроведено на пригодном узорку од 49 студената (40 мушкараца и 9 девојака) Криминалистичко-полицијске академије, полазника теренске обуке у летњим условима у школској 2010/2011 години. Непосредно након завршетка обуке спроведена је анонимна анкета. Сви испитаници су били упознати са циљем истраживања и добровољно су пристали да у њему учествују. У табели 3 приказане су основне карактеристике испитаника. Мишљења студената о ваннаставним активностима испитана су помоћу кратке анкете која је садржала питања у вези са:

1. временом предвиђеним за ваннаставне активности;
2. квалитетом и садржајем ваннаставних активности;
3. предлозима за нове ваннаставне активности, и
4. слободним временом и спортско-рекреативним активностима.

Одговори на прва два питања исказани су кроз шестостепену скалу слагања: *у потпуности се не слажем, не слажем се, могуће је, слажем се, у потпуности се слажем и немам став*. На тај начин студенти су процењивали ваннаставне активности изражавањем степена слагања у односу на то да ли је време предвиђено за ваннаставне активности адекватно и да ли је адекватан квалитет и садржај тих активности.

Треће и четврто питање садржали су понуђене одговоре који су се односили на предлоге за нове ваннаставне активности, односно начин коришћења слободног времена током читавих студија, а у вези са спортско-рекреативним садржајима.

Од статистичких процедура примењен је метод дескриптивне статистике. Обрада резултата представљена је у табелама кроз фреквенције (Ф) и проценте.

Табела 3 – Просечне вредности и стандардна девијација узраста испитаника и година студија

	мушкарци	девојке
Узраст (године и месеци)	21.10±0.95	21.6±0.71
Година студија	III	III
Σ	40	9

Резултати и дискусија

У табели 4 приказане су фреквенције и проценти одговора испитаника у вези са количином слободног времена за бављење спортско-рекреативним активностима током теренске обуке. Резултати анкете показују да је 33 студената, или 67,3%, мишљења да слободно време за бављење овим видом активности није било на нивоу потреба студената („у потпуности се не слажем“ и „не слажем се“), док се 12 студената, тј. 24,70%, изјаснило да се *слаже* и у *потпуности се слаже* да је током теренске обуке било довољно слободног времена за спортско-рекреативне активности.

Табела 4 – Фреквенције (Ф) и проценти одговора студената о времену за спортско-рекреативне активности

Да ли мислите да је било довољно слободног времена за спортско-рекреативне активности						
	мушкарци		девојке		укупно	
	Ф	%	Ф	%	Ф	%
У потпуности се не слажем	15	37.50	8	88.90	23	46.90
Не слажем се	10	25.00	0	0	10	20.40
Могуће је	4	10.00	0	0	4	8.20
Слажем се	5	12.50	1	11.10	6	12.20
У потпуности се слажем	6	15.00	0	0	6	12.20
Немам став	0	0	0	0	0	0
Σ	40		9		49	

У табели 5 приказане су фреквенције и проценти одговора испитаника у вези са квалитетом и садржајем понуђених ваннаставних активности током теренске обуке.

Табела 5 – Фреквенције и проценти одговора студената о квалитету и садржају ВНА

Да ли мислите да су квалитет и садржај ВНА били на задовољавајућем нивоу?						
	мушкарци		девојке		укупно	
	Ф	%	Ф	%	Ф	%
У потпуности се не слажем	8	20.00	2	22.22	10	20.41
Не слажем се	13	32.50	3	33.33	16	32.65
Могуће је	9	22.50	1	11.11	10	20.41
Слажем се	5	12.50	1	11.11	6	12.24
У потпуности се слажем	5	12.50	1	11.11	6	12.24
Немам став	0	0	1	11.11	1	2.04
Σ	40		9		49	

Резултати су показали да се 26 студената, или 53,6%, у *потпуности не слаже* или *не слаже* да је квалитет и садржај понуђених ваннастав-

них активности био на задовољавајућем нивоу. Став 12 испитаника, или 24,48%, је по овом питању био да се у *потпуности слажу* или *слажу* да је квалитет и садржај ваннаставних активности био на задовољавајућем нивоу, док један студент није имао став.

У табели 6 приказане су фреквенције и проценти одговора испитаника у вези са садржајима које би они предложили за реализацију током наредних теренских обука. Садржаји понуђени у анкети су реализовани током теренских обука у летњим условима у периоду пре оснивања Криминалистичко-полицијске академије, односно са студентима Полицијске академије и Више школе унутрашњих послова. Испитаници су током анкете добили инструкцију да код овог питања заокруже један или више понуђених одговора. Из резултата се види да је највећи проценат интересовања за активности спортско-рекреативног типа – 68,87%, док проценат интересовања за садржаје из домена културе и туризма износи 31,13%.

Табела 6 – Фреквенције и проценти одговора студената о садржајима ВНА током наредних ТО

Које ВНА бисте предложили за реализацију на теренским обукама?						
	мушкарци		девојке		укупно	
	Ф	%	Ф	%	Ф	%
Обиласци културно-историјских знаменитости	13	16.05	5	20.00	18	16.98
Пројекције филмова	10	12.35	5	20.00	15	14.15
Рафтинг реком Ибар	28	34.57	7	28.00	35	33.02
Спортске активности и такмичења	30	37.04	8	32.00	38	35.85

У табели 7 приказане су фреквенције и проценти одговора испитаника у вези са слободним временом током студирања које се користи за спортско-рекреативне активности, односно да ли студенти упражњавају физичко вежбање најмање три пута недељно у трајању од 45 минута. Из резултата се може закључити да се укупно 73,47% студената током свог школовања редовно бави физичким активностима, с тим да је приметно већи број мушких испитаника који испуњавају своје слободно време на овај начин.

Табела 7 – Фреквенције и проценти одговора студената о редовном бављењу физичким активностима

Да ли се редовно бавите спортско-рекреативним активностима (најмање три пута недељно по 45 минута)?						
	мушкарци		девојке		укупно	
	Ф	%	Ф	%	Ф	%
Да	31	77.50	5	55.55	36	73.47
Не	9	22.50	4	44.44	13	26.53
Σ	40		9		49	

Резултати овог истраживања у складу су са истраживањима на сличној популацији у претходном периоду (Талијан et al., 2004), тј. код студената Криминалистичко-полицијске академије постоји висок ниво заинтересованости за ваннаставне активности о чему сведочи и податак да је код одговора на сва питања из анкете само у једном случају добијен одговор *немам став*. Такође, може се уочити висок степен сличности у процентима када је реч о бављењу спортско-рекреативним активностима у слободно време током школовања (73,47%) и о најпожељнијим активностима за студенте током теренске обуке у летњим условима у виду спортских активности (68,87%).

Закључак

Вредност ваннаставних активности огледа се и у њиховом утицају на развој креативности, слободне иницијативе, посебних интересовања и склоности, као и пуније активизације студената (Јанковић, 2001). Када су у питању студенти Криминалистичко-полицијске академије, значај ваннаставних активности огледа се у продубљивању и повезивању стечених стручних и других знања, подстицању и развијању интереса за будућу професију, у развијању професионалне, морално-вољне и опште етичке и културне навике, као и способности за самосталан и тимски рад. Реализација ваннаставних активности доприноси укупном побољшању услова рада и друштвеног живота на КПА, као и развоју другарства, колегијалности и заједништва међу студентима.

Подаци добијени истраживањима о ваннаставним активностима у популацији студената, а посебно студената високих полицијских школа, у свету су веома ретки, док код нас практично и не постоје или су само парцијални делови истраживања из других научних области. Спровођење систематског истраживања карактеристика коришћења слободног времена студената Криминалистичко-полицијске академије (не само на теренској обуци, већ и у току редовног живота и рада на КПА), којим би се стекао увид у повезаност са полном припадношћу, типом претходно стеченог образовног профила, образовањем родитеља, родном припадношћу, радним ангажовањем у Министарству унутрашњих послова, могло би вишеструко да буде од користи за будуће иновирање и креирање наставних и ненаставних планова и програма на Криминалистичко-полицијској академији.

Из резултата спроведене анкете може се закључити да код студената Криминалистичко-полицијске академије постоји висок степен мотивисаности за бављење ваннаставним активностима, као и да студенти имају потребу за квалитетно осмишљеним и спроведеним садржајима у слободно време. Само 12 студената или 24,40% од укупног броја испитаника имало је став да *се слаже* или у *потпуности слаже* да је током

теренске обуке било довољно слободног времена за бављење ваннаставним активностима. За квалитет и садржај понуђених ваннаставних активности током обуке 24,48% студената је имало став да су оне биле на задовољавајућем нивоу, док један испитаник по овом питању није имао став. У највећем проценту од 68,87%, студенти су током реализације теренске обуке у летњим условима заинтересовани за бављење спортско-рекреативним садржајима, а није занемарљив ни проценат интересовања за активности из области културе и туризма (31,13%), што је у складу са начином коришћења слободног времена студената током живота и рада на Криминалистичко-полицијској академији.

Планска, програмска, организациона и методичка решења теренске обуке сачињена су на основу досадашњих искустава, ставова, предлога, сугестија и мишљења предметних наставника, студената претходних генерација, стручних органа КПА, организационих јединица Дирекције полиције и Управе за стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и науку Министарства унутрашњих послова Републике Србије. Примећује се да ваннаставни садржаји реализовани током теренске обуке генерално нису у потпуности испунили захтеве и потребе студената. Из резултата се може закључити и да постоји потреба за побољшање постојећег плана и програма теренске обуке, чија реализација би била у складу са испуњењем како методичко-дидактичких (Милојковић, 2001), тако и професионалних захтева високог полицијског образовања будућих старшина полиције. Оваква заснованост указује на велику сложеност и неопходност широког образовања и практичне оспособљености које стручњаци из ове области морају да имају а, са друге стране, наглашава комплексност едукације коју студенти морају да прођу током процеса школовања да би се оспособили за ефикасно обављање посла за који су се професионално определили (Roberg, Bonn, 2004; Кешетовић, 2005). У оквиру реализације теренске обуке у летњим условима потребно је обратити већу пажњу на осмишљавање, планирање и спровођење ваннаставних активности у слободно време студената. У том смислу ваннаставне активности не треба посматрати као пуко испуњавање слободног времена студената, већ ја потребно ставити посебан акценат на развијање односа који одговарају организацији унутрашњих послова и међусобним односима у унутрашњим пословима, подстицању и развијању интереса за будућу професију, развијању способности за самостални и тимски рад. Коначно, на основу резултата овог истраживања се може закључити да студенти имају потребу за осмишљеним коришћењем слободног времена, могућношћу обављања креативног и корисног рада, као и за развијањем професионалне и опште културе.

С тим у вези дефинисани су могући предлози за унапређење постојећег модела ваннаставних активности на Криминалистичко-полицијској академији, и то:

- обезбедити материјално-финансијске и организационо-планске могућности да се теренска обука организује у трајању од 14 дана, при чему би се један дан оставио за посебно осмишљене и организоване ваннаставне активности, што изискује и касније реди-зајнирање студијских програма основних студија;
- извршити декомпозицију дневног распореда са 10 наставних часова на 9, и тиме пројектовати још један час за ваннаставне активности дневно;
- обезбедити материјално-финансијске и организационо-планске могућности за опремање наставних центара Министарства унутрашњих послова Републике Србије, у којима се изводи теренска обука, опремом за опште и специјално физичко образовање, кабловску телевизију и бежични интернет;
- покренути иницијативу за поновни рад спортских и других секција за ваннаставне активности на Криминалистичко-полицијској академији, и
- извршити адекватне припреме са студентима пре одласка на теренску обуку.

Литература:

1. Anderson, G., Plecas, D., Segger, T., (2001). *Police officer physical ability testing Re-validating a selection criterion*. Policing: An International Journal of Police Strategies & Management, 24 (1), pp 8-31.
2. Dias, C., Cruz, J. F., Fonseca, A. M., (2010). *Coping strategies, multi-dimensional competitive anxiety and cognitive threat appraisal: Differences across sex, age and type of sport*. Serbian Journal of Sports Sciences, 4 (1), pp 23-31.
3. Ђерманов, Ј., (2003). *Школа као чинилац развоја интересовања ученика*, Педагошка стварност, 49 (3-4), стр. 215-229.
4. Janković, P., (2001). *Vannastavne aktivnosti i učeničko stvaralaštvo*, Norma, 7 (3), str. 59-78.
5. Кеџетовић, Џ., (2005). *Упоредни преглед модела обуке и школовања полиције*, Виша школа унутрашњих послова, Београд.
6. Коларевих, Д., Милованових, Р., Момирових, К., (2004). *Релације неких хематолошких варијабли и конативних фактора претпостављених Хебилициновом теоријом о карактеристикама нервног система*, Наука-Безбедност-Полиција, IX, (2-3), стр. 59-77.
7. Koprivica, V., (2002). *Osnove sportskog treninga*, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Univerzitet u Beogradu, Beograd.
8. Kuhar, M., (2007). *Prosti čas mladih v 21. stoletju*, Socijalna pedagogika, 11 (4), str. 453-471.

9. Kukolj, M. (1996). *Opšta antropomotorika*, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Univerzitet u Beogradu, Beograd.
10. Милојевић, С., Субошић, Д., (2002). *Анализа примењивости знања и вештина које се стичу на Полицијској академији са аспекта обављања полицијске професије*, Наука-Безбедност-Полиција, VIII (2), стр. 113-123.
11. Милојевић, С., (2010), *Оптимизација модела посебних облика наставе на Криминалистичко-полицијској академији*, Безбедност, 52 (3), стр. 24-55.
12. Милојевић, С., Вучковић, Г., Јанковић, Б., (2011). *Анализа ставова студената Криминалистичко-полицијске академије о ефективности теренске обуке у летњим условима*, Безбедност, 53 (2), стр. 46-65.
13. Milojković, V., (2001). *Didactical and methodical standard of teaching topography at Police academy in Belgrade*. Nauka-Bezbednost-Policija, VII (2), pp 83-101.
14. Милојковић, Б., Допсај, М., Бачанац, Љ., (2004). *Повезаност између успешности решавања специфичних задатака из полицијске топографије и моторичких способности студената Полицијске академије*, Наука-Безбедност-Полиција, X (1), стр. 39-55.
15. Milošević, G., Subošić, D., Mićović, D., (2010). *Practical training of students within the sistem of tertiary police education in the Republic of Serbia*. NBP – Journal of criminalistic and law, 15 (3), pp 93-107.
16. Милошевић, Г., Субошић, Д., (2010). *Практична обука студената у систему високог полицијског образовања Републике Србије*, Безбедност, 52 (1), стр. 154-171.
17. Roberg, R., Bonn, S., (2004). *Higher education and policing: where are we now*, Policing: An International Journal of Police Strategies & Management, 27 (4), pp 469-486.
18. Талијан, М., Ристовић, С., Николић, В., (2004). *Статистички показатељи анкете студената ВШУП-а на теренској обуци*, Научно стваралаштво ВШУП-а, стр. 158-190.
19. Vučković G., Dopsaj, M., (2011). *Stavovi studenata Kriminalističko-policijske akademije o nastavi Specijalnog fizičkog obrazovanja*, Fizička kultura, 65 (2), str. 33-41.
20. Вучковић, Г., Допсај, М., (2009). *Ставови студенткиња Криминалистичко-полицијске академије о настави Специјалног физичког образовања*, Безбедност, 51 (3), стр. 105-116.

Status and Possibility of Improvement of Extracurricular Activities of the Students of the Academy of Criminalistic and Police Studies on Field Training in Summer Conditions

Abstract: *Students of The Academy of Criminalistic and Police Studies in Belgrade perform all contents of the field training envisaged by the programmes of study. The field training contents, however, does not include the students' extracurricular activities. Reduced number of days provided for the field training realisation (currently 10, as compared to 21 days until 2007), also caused a reduction in the amount of leisure time for extracurricular activities. The aim of this research is analyzing the previous status and gaining an insight in the students' attitudes regarding the quality of extracurricular activities during field training in the school year 2010/2011 as well as giving proposals for their further improvement. In this regard, a survey was conducted on a sample of 49 students. Students' opinions are expressed through the frequencies and percentages. Results show that 33 students or 67.3% is of the opinion that amount of leisure time for sports and recreational activities was not at the level of the students needs; 26 students or 53.6% think that the quality and content of the extracurricular activities offered was not at a satisfactory level; approximately two-thirds of students (68.87%) are interested in using sports facilities, while the percentage of those interested in the activities related to tourism and culture is 31.13%, which is consistent with the way students use their leisure time during the life and work at the Academy of Criminalistic and Police Studies. On the basis of these results we can conclude that there is a high level of motivation to engage in extracurricular activities, and the need for well-designed and implemented contents for leisure time. The results indicate that the contents of extracurricular activities do not fully meet the demands and needs of students. At the end of the paper, there are suggestions for possible improvement of the existing extracurricular activities content related to field training, the implementation of which would be consistent with methodological and didactic principles, as well as with professional requirements for future police officers.*

Keywords: *Field training, students of the Academy of Criminalistic and Police Studies, extracurricular activities, leisure time.*